IX МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА

ІННОВАЦІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ: ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ, ВІДПОВІДІ НА ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Матеріали IX міжнародної
науково-практичної конференції
11-12 червня 2026 року

Полтава - 2026

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Інститут педагогіки Національної академії наук України
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т.Г. Шевченка
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Херсонський державний університет
Маріупольський державний університет
Уманський національний університет
Глухівський державний педагогічний університет
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Sciences Northwestern Switzerland FHNW School of Education (Швейцарія)
University of Education Zurich (Pädagogische Hochschule Zürich) (Швейцарія)
University of Zagreb, Faculty of Teacher Education (Хорватія)
Будапе́штський університе́т імені Лоранда Етвеша (Угорщина)
Олдермурська початкова школа міста Ковентрі
(Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії)
School of Design, Basel (Schule für Gestaltung Basel) (Швейцарія)
North York Community House (Канада)

«ІННОВАЦІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ: ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ, ВІДПОВІДІ НА ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ»

Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції
11 - 12 червня 2026 року

Полтава, 2026

УДК 373.3:001.895(06)
1-66

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (протокол № 15 від 29.06.2026 року)

Головний редактор:
Федій О. А. – докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри початкової освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Відповідальний редактор
Гібалова Н. В. – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри початкової освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Редколегія:
Процай Л. П. – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри початкової освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;
Починок Є. А. – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри початкової освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Рецензенти:
Онопрієнко О. В. – членкиня-кореспондентка НАПН, докторка педагогічних наук, старша наукова співробітниця, завідувачка відділу початкової освіти імені О. Я. Савченко Інституту педагогіки НАПН України;
Сулаєва Н. В. – докторка педагогічних наук, професорка кафедри музики імені Григорія Левченка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Інновації в початковій освіті: проблеми, перспективи, відповіді на виклики сьогодення: матеріали IX Міжнар. наук.-практ. конф. (Полтава, 11-12 червня 2026 р.) /Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2026. 250 с.

У збірнику представлено результати науково-дослідницької діяльності з проблем запровадження інновацій у сучасній початковій освіті. Матеріали збірника подані в авторській редакції.

УДК 373.3:001.895(06)

© ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2026
© Автори статей, 2026

ГОРДІЄНКО Тетяна
ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНАЛЬНОГО КОМПОНЕНТА
У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ 206
ДЕМ'ЯНКО Наталія
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ 210
КАРАПУЗОВА Наталія
БІНАРНЕ МІЖФАКУЛЬТЕТСЬКЕ ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ
ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ 213
КОЛЕСНИК Микола
ШІ-КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ
КЛАСІВ ЯК ВІДПОВІДЬ НА ОСВІТНІ ДЕФІЦИТИ ВОЄННОГО ЧАСУ 217
КОРДУБАН Анжела
Науковий керівник: МІРОШНІЧЕНКО Тетяна
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У
ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ 221
КУЛІМОВА Юлія
МИСТЕЦТВО ЯК РЕСУРС СТІЙКОСТІ:
ЕСТЕТОТЕРАПЕВТИЧНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ 226
МІЄР Тетяна
ВАРІАТИВНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
ІНКЛЮЗИВНОГО СПРЯМУВАННЯ В ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ
ПРОГРАМАХ ДРУГОГО МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ А3 ПОЧАТКОВА ОСВІТА 229
МОРЕНКО Ольга
ОСОБЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІВ
ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 233
НЕПОМНЯЩА Галина
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ВИКОРИСТАННЯ
ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ
ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ 237
СТАРОСТА Володимир
САМООРГАНІЗАЦІЯ ТА САМОСТІЙНІСТЬ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ:
САМООЦІНКА УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ 241
ФЕДОРОВ Ігор
РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ
ІТ-ГАЛУЗІ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ 244
ШИНКАРЕНКО Наталія
МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ЯК ПРОСТІР ПРОФЕСІЙНОГО Й ТВОРЧОГО
САМОВИРАЖЕННЯ ПЕДАГОГА 247

допов. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 288 с.
4. Howie M. Bibliotherapy in Social Work / M. Howie // The British Journal of Social Work. – 1983. – Vol. 13, No. 2. – P. 173–182.

МІЄР Тетяна,

докторка педагогічних наук, професорка,
професорка кафедри початкової освіти Київського
столичного університету імені Бориса Грінченка

ВАРІАТИВНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ІНКЛЮЗИВНОГО СПРЯМУВАННЯ В ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМАХ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ А3 ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Інтеграція (від лат. integration – відновлення, поновлення; integer – цілий) постає як напрям розвитку, яким передбачено об’єднання в єдине ціле раніше різнорідних частин і елементів [1]. Цей феномен введено в науковий обіг у 30-х роках ХХ століття. У генезисному вимірі інтеграція сформувалася як поліфункціональне дидактичне явище, яке довело свою дієвість у (в): міжнауковій інтеграції, інтеграції за цілями педагогічного процесу, інтеграції змісту навчання, інтеграції дидактичних засобів, скажімо форм навчання, методів викладання чи засобів. Суттєво збагатився і арсенал видового розмаїття інтеграції. У цьому контексті варто вказати на такі види інтеграція, як повна, часткова, інтеграція видів навчальної діяльності, інтегровані підручники, інтегровані курси, інтегрований розгляд теми (проблеми, ситуації), інтегровані процеси тощо.

Учені постійно привертають увагу до інтеграції та способів її використання. У цьому контексті значущими видаються міркування В. Вернадського (цит. за [5]) (про швидке стирання меж між окремими науками в результаті постійного

приросту наукових знань, які дедалі частіше використовуються не за науками, а за проблемами, що, у свою чергу, сприяє глибокому вивченню явища, процесу, діяльності тощо); П. Мороза [3] (про використання інтеграції для подолання ізольованого викладання предметів та для розроблення принципово нових програм і підручників); Я. Мозгова [2] (про запровадження інтеграції з огляду на об'єктивні причини, зокрема усунення перевантаження учнів); Я. Кодлюк [4] (про поділ інтегрованих підручників на два види: одні з них об'єднують навчальний матеріал кількох освітніх галузей, інші – інтегрують зміст освіти в межах одного навчального предмета).

Отже, сучасний науковий контекст найбільш точно відображає визначення, яке наведено в словнику Оксфордського університету. Інтеграція – це «акт чи процес поєднання двох чи більше частин у такий спосіб, щоб вони функціонували разом» [6, с. 675].

У контексті урахування мети запровадження інтеграційних процесів, їх функціонального призначення, процесуальних особливостей та практичної реалізованості проаналізовано освітньо-професійні програми другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А3 Початкова освіта (далі – ОПП А3 Початкова освіта), які визначають організацію освітнього процесу в таких закладах вищої освіти України, як: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка (URL: https://surl.lu/nvilba); Український державний університет імені Михайла Драгоманова (URL: https://surl.li/bhuuqa); Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка (URL: https://surl.li/dbgyti); Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини (URL: https://surl.li/rmcbrk); Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка (URL: https://surl.lu/lojifp).

У таблиці 1 наведено дані про реалізацію інклюзивного навчання за освітньо-професійними програмами п'яти закладів вищої освіти, про які йшлося вище. Аналіз даних таблиці 1 вказує на задіяність таких видів інтеграції, як:

– міждисциплінарна, проблемна та тематична (ОПП А3 Початкова освіта Київського столичного університету імені Бориса Грінченка);

– дисциплінарна, проблемна та тематична (ОПП А3 Початкова освіта Українського державного університету імені Михайла Драгоманова; Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка; Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини; Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка)

Таблиця 1.

Реалізація інклюзивного навчання за освітньо-професійними програмами вітчизняних закладів вищої освіти, які забезпечують підготовку з галузі знань А Освіта, зі спеціальності А3 Початкова освіта, з кваліфікації магістр початкова освіта

Назва закладів вищої освіти	Спосіб представлення інклюзивного змісту освітньо-професійних програмах
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка	запровадження міждисциплінарної інтеграц з використанням компонентів ОПП
Український державний університет імені Михайла Драгоманова	навчальна дисципліна «Технолог інклюзивного навчання в початковій школі»
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка	навчальна дисципліна «Адаптивна педагогіка та інклюзивне навчання в початкових класах»
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини	навчальна дисципліна «Організація роботи вчителя в інклюзивному класі»
Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	навчальна дисципліна «Основи психокорекції»

Деталізуючи реалізованість дисциплінарних інтеграційних процесів та міждисциплінарної інтеграції, доцільно акцентувати увагу на:

– меті реалізації (підвищення рівня цілісності, організованості, функціональності системи; уникнення повторів у змісті освіти; забезпечення вищого рівня осмислення знань; підвищення дієвості й системності знань;

забезпечення оптимального розумового й фізичного навантаження здобувачів освіти; формування єдиного освітнього поля);

– функціональному призначенні (інтеграційні процеси реалізуються у межах вже функціонуючої системи; інтеграційні процеси сприяють створенню нової системи на основі задіяння раніше непов'язаних між собою елементів);

– процесуальних особливостях (упорядковане, системне функціонування частин цілого; наявність різних ступенів автономії; поява нових рівнів управління; збільшення інтенсивності взаємозв'язків між складовими всередині системи);

– практичній реалізованості (глибоке та різноаспектне вивчення проблеми; комплексний розгляд проблеми чи певної теми; забезпечення внутрішньопредметної логіки викладання навчальних дисциплін; розкриття сутності об'єкту вивчення у взаємозв'язках та взаємозалежностях; підпорядковане певній меті, компактне й концентроване використання чи представлення знань з різних галузей науки).

Список використаних джерел:

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь. 1997. 373 с.

2. Мозгова Я. П. Мінімізація освітніх втрат і розривів українського учнівства в умовах війни шляхом використання онлайн-ресурсів. *Педагогічна академія*. 2025. № 18. ISSN 2786-9458-online. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.18904487

3. Мороз П. Дослідницькі завдання підручника історія як інструмент формування критичного мислення та медіаграмотності учнів. *Український педагогічний журнал.* 2026. № 2. С. 148–156.

4. Кодлюк Я. П. Теорія і практика підручникотворення в початковій освіті : підручник. Київ : Інформаційно-аналітична агенція «Наш час», 2006. 368 с.

1. Miyer T., Omelchuk S., Bondarenko H., Rudenko N., Romanenko L., Smolnykova H., Romanenko K. Effective education in the conditions of noosphere existence of mankind with objective and virtual realities**.** *AD ALTA. Journal of*

Interdisciplinary Research. 2022. Vol. 12. Issue 1. Special XXV. P. 127–131. ISSN 1804-7890, ISSN 2464-6733 (ONLINE) https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/40983
6. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English / Sixth Edition; ed. by Sally Wehmeier. Oxford : University Press, 2000. 1540 p.

МОРЕНКО Ольга,

кандидатка педагогічних наук,
доцентка кафедри педагогіки та методик навчання
Хортицької національної академії

ОСОБЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІВ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах військових дій професіоналізація вчителя початкових класів маємо розглядається через розвиток таких якостей, як адаптивність, стресостійкість, гнучкість та критичне мислення. Місія вчителя зазнала докорінних змін: на перший план вийшло збереження життя та здоров'я дітей. Іншим важливим пріоритетом є утримання вчителем власного ресурсного стану та ментального здоров'я, що є необхідною умовою для підтримки учнів. Педагоги сьогодні виконують функції наставників, фасилітаторів та психологічних опікунів, проводячи заняття в екстремальних умовах, зокрема у сховищах [4, 5, 8, 9].

Вчителі стикаються з новими психолого-педагогічними викликами та та мають вміти працювати з травмою. Вчителі початкової школи стикаються з когнітивними проявами стресу в учнів: підвищеною тривожністю, втратою мотивації, погіршенням пам'яті та концентрації уваги [9].